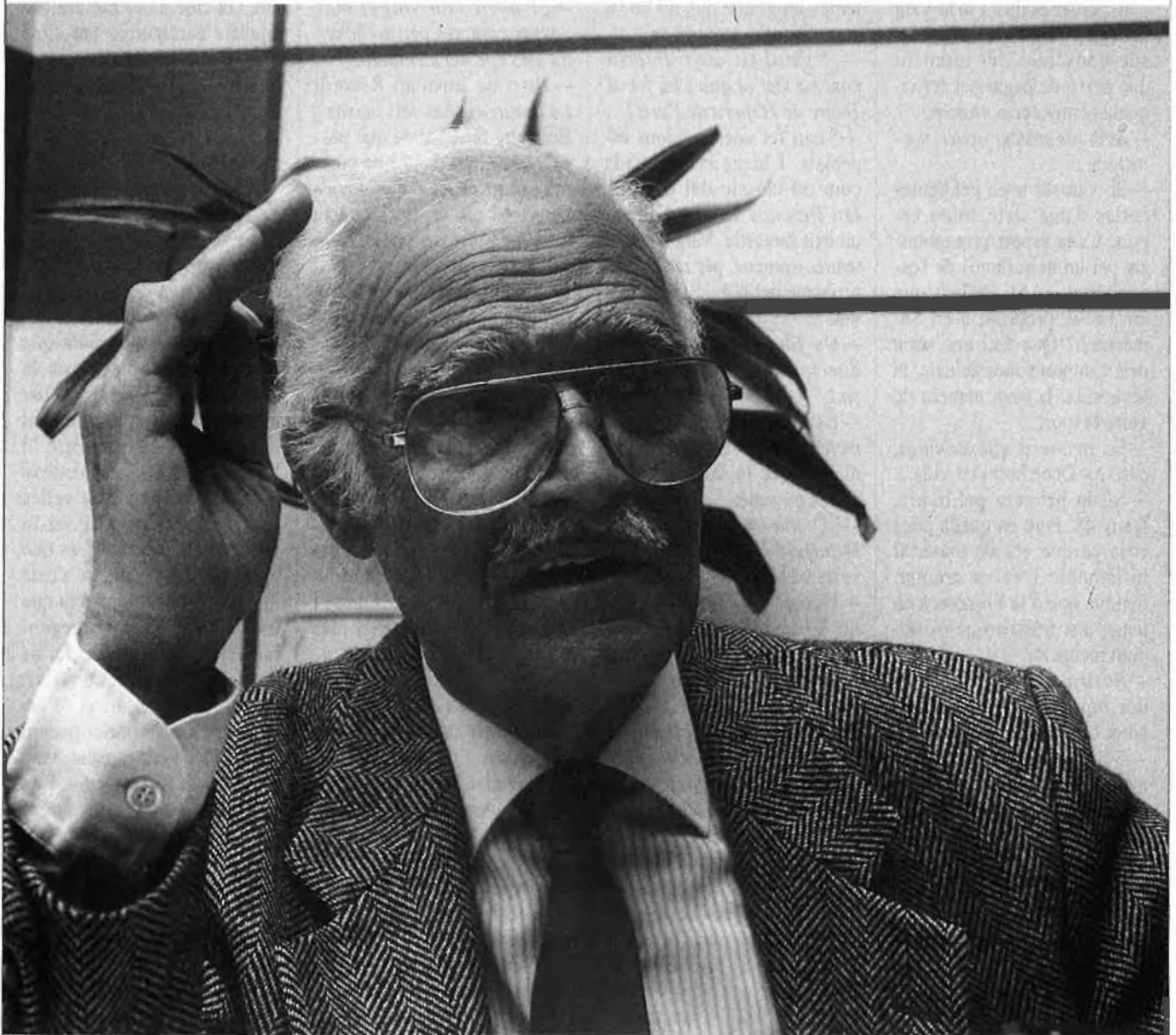

Eternament 'Los Tarantos'

L'autor de *Los Tarantos* i *El amor brujo* parla de quaranta anys d'ofici i disset films. No hi ha edat, però, perquè Rovira Beleta, als 77 anys, planegi encara una nova pel·lícula, pensi en una novel·la i visqui eternament amb *Los Tarantos* al cor.

Rovira Beleta és un aristòcrata del cinema que ha estat nomenat per a l'Oscar diverses vegades.

JORDI MORERA

Rovira Beleta fa tota la impressió de ser un aristòcrata del cinema. Amb una vitalitat que sembla inesgotable, el director de cinema que volia ser poeta, dibuixant o periodista, ja no es recorda dels seus estudis d'arquitectu-

ra, ni dels de filosofia ni, molt menys, de la llicenciatura en Dret que va obtenir en dos anys i mig i que mai no va exercir. La passió de Rovira Beleta pel cinema l'ha consolidat com un professional amb un llarg currículum de tí-

tols cinematogràfics. Nominat diverses vegades per a l'Oscar, guardonat quatre vegades amb el premi "Ciutat de Barcelona" i decidit a no deixar mai la càmera, Rovira Beleta no abandona l'apassionament de qui cova encara el

primer projecte.

—*¿Em parla d'una nova pel·lícula?*

—Sí. D'una novel·la d'en Tísner, de l'Avel·lí Artís. Ja he parlat amb en Rabal i en López Vázquez, i els dos estan disposats a treballar-hi. Fins a

setembre no estaran lliures del tot. Es tracta de la història de dos vells amics.

—*¿Com si fos el primer dia, vaja?*

—El primer dia va ser diferent. Vaig haver de deixar tot el que prometia futur. El cine era un món bohemi. Però vaig penjar el títol i m'hi vaig llençar. I la veritat és que no sóc conscient del moment que deixo de pagar per fer cinema i començo a viure'n.

—*Amb els primers curt metratges...*

—Sí, van ser unes pel·lícules curtes d'una sèrie sobre esport. Cada esport protagonitzat per un nom famós de l'especialitat. ¡Ah!, ¿sabeu que ara ho he proposat a en Samaranch? Que faci una sèrie dels campions més actuals, la seva vida, la seva manera de viure l'esport...

—*La primera que compta, però és Doce horas de vida...*

—Sí, la primera pel·lícula. L'any 48. Però en queda poca cosa perquè era de material inflamable i es va cremar. Sembla que a la Filmoteca en tenen uns trossos que es podran recuperar.

—*Rovira Beleta va lligat a dos títols molt concrets: El amor brujo i Los Tarantos...*

—Són les que m'han donat més satisfaccions. Sobretot la de *Los Tarantos*, perquè vaig fer-hi el que em va donar la gana. Vaig fer directament la producció. ¿Sabeu com va sortir? Parlant amb Francisco de Lasa va dir-me per casualitat que hi havia una idea de fer un Romeu i Julieta gitano. I vaig veure de seguida l'argument de *Los Tarantos*. Si Shakespeare hagués conegut els gitano de Barcelona i altres catalans, de segur que la seva obra no hauria passat a Verona sinó aquí.

—*¿És cert que va voler re-tratar la relació entre temes gitano i catalans i que alguns gitano no li ho van*

perdonar?

—Jo vaig voler fer el tema de Shakespeare. Però sí que hi va haver algú que ho va interpretar malament. Hi ha hagut qui m'ha retret sempre que vaig pintar els gitano només amb navalles. Arran d'això em va anar darrere molt de temps un gitano que no ho va pair, disposat a venjar-se'n.

—*¿I vint-i-sis anys després com ha vist el que s'ha fet al Teatre de l'Òpera de París?*

—S'han fet unes sessions especials. I hi ha estat jutjada com un clàssic del cinema. *Los Tarantos* ha tornat a tenir un èxit fantàstic. Vaig sortir al teatre, immens, per rebre l'entusiasme del públic que hi havia.

—*Un film on va ser l'últim director de la Carmen Amaya...*

—És veritat. Fins i tot vam haver d'aturar el rodatge uns dies perquè la salut li jugava males passades.

—*¿Quina imatge té d'aquell Montjuïc barraquista que vostè va utilitzar?*

—Home, mireu, a Montjuïc no hi havia gitano. El que vaig fer és muntar un poblat gitano. Un poblat que va causar la indignació dels veïns, és clar. El cinema és ficció.

—*I posats a fer innovacions, amb la mateixa pel·lícula, l'any 63, vostè aconseguí que passí un nu en cinema...*

—La primera vegada que sortia un nu a la pantalla. La censura va haver de dir que estava molt bé i no s'hi va poder oposar. El criteri artístic va guanyar.

—*Males èpoques per fer cine, les seves. ¿Com es portava amb el règim de l'època?*

—Jo no vaig tenir gaires problemes amb la censura perquè en realitat ens autocensuràvem nosaltres mateixos que sabíem per on podíem trepitjar. Ara, era terrible que no poguessis fer res social, res polític, res que toqués la

religió, ni res militar. Es tractava de divertir el personal, mentre no fos amb l'erotisme. No he estat mai ni un protegit dels qui manaven, ni tampoc vaig portar al cinema la revolució. Feia cine per a divertir la gent. Amb qualitat i professionalitat, és clar.

—*¿I no li han volgut mai passar comptes per no haver fet més cinema en català?*

—Ho vaig intentar. Recordo *La llarga agonía dels peixos*. Era l'any 69. ¿Sabeu què passa?, que el productor de cinema és una espècie que només pensa en els diners i que fa tot el possible per perdre'n. Jo no vaig voler tenir-hi mai problemes. Vaig evitar el tema espinós per estalviar problemes.

—*¿El amor brujo va ser una conseqüència de Los Tarantos?*

—És diferent. Mentre *Los Tarantos* retrata una realitat dels gitano de Catalunya, però sense falsos folklorismes, *El amor brujo* és un ballet de Falla que es va rodar fora de Catalunya, a Cadis, i que conté uns elements més coreogràfics.

—*¿I la versió que en fa més tard Carlos Saura?*

—Miri, ell sabrà... Quan jo vaig rodar *El amor brujo*, el protagonista va ser Antonio Gades. Amb Saura també. Però amb vint anys de diferència. Un ballari no és el mateix ara que vint anys enrere. ¡Escolti, de ballar res, al film de Saura!

—*¿Però no hi ha vist cap referència seva?*

—No, no... En canvi, posteriorment s'ha fet un film que es titula *Los Montoya i los Tarantos*, que no he vist encara, de Vicente Escribá, i que ha estat classificada per a Hollywood sense que hagi estat nominada...

—*¿Com ho veu que un altre director adopti el mateix tema?*

—A mi, francament, em sembla una bestiesa. Si un ja ha fet el Romeu i Julieta gitano, ¿què faran?, ¿un altre Romeu i Julieta gitano? Doncs, bé, ja ha estat fet abans. El que passa és que es pensen que si s'interpreta com una pel·lícula folklòrica ja tindrà la nominació, i el cine no es mesura per aquests paràmetres tan simples. És el cas de *Los Montoyas i los Tarantos*. No es tracta d'enviar a Hollywood una mostra folklòrica sinó una bona pel·lícula.

—*Vostè ha estat un director de paciència. Per rodar El amor brujo, ¿és veritat que va esperar que es morís el llogater d'una casa que li interessava per escenari?*

—¡I tant que sí! Resulta que la casa de la protagonista la tenia molt clara i vaig trobar una casa que era exactament igual al meu decorat. Però hi havia un llogater que s'estava morint, i un parell de velles que els sabia greu de fer-lo fora. Mira, em van dir, és que aquest pobre home ja s'està morint... ¿Quant temps fa que està malament?, vaig preguntar. Home, em va dir, fa sis anys que no està bé. Així, doncs, vaig pensar, si fa sis anys que s'està morint podem esperar... I vam esperar. Vam anar rodant la pel·lícula, i en acabar el rodatge, el pobre home es va morir... Vam poder fer les escenes que ens quedaven a la casa de les dues parentes velles. És clar que hi va haver males llengües com sempre. La veu popular ja se sap, ¿no? Fins i tot hi ha qui deia que l'havien mort per poder cobrar els diners.

—*Només vostè pot confirmar si Antonio Gades té vertigen...*

—¿Com ho sabeu això? Mireu, en Gades tenia vertigen, cert. I per fer el rodatge del pla que dona unes voltes ràpides a la teulada hi va haver

L'obra de Rovira Beleta va lligada a dos títols moll significatius del cinema: *El amor brujo* i *Los tarantos*.

JORDI MOREYA

molta feina. Em deia que no podia però vam esperar que ho poguéss fer. Li vaig dir que s'havia de fer i res d'excuses. Per aquí o per la porta...

—Un director dur, ¿eh?

—Potser sí, però el pla va quedar espaterrant... ¡Val la pena mirar la pel·lícula per això!

—Bé, digui'm què fa un director de cinema jubilat amb quaranta anys d'ofici i disset pel·lícules... ¿Si mai veu alguna pel·lícula seva, li recorda el que hi ha al darrere

de la filmació?

—Sí, és clar. Per exemple amb *Altas variedades*, l'any 60, va nèixer el meu fill. Jo estava rodant a l'Aliança del Poblenou. Vaig preparar tot el pla. I quan tot estava a punt, vaig dir-los que me n'anava, que la meva dona havia de tenir la criatura. Vaig anar al part, i després del naixement, vaig tornar al rodatge. Mentrestant l'ajudant va fer el rodatge... Em sap greu dir-ho, però el vam haver de repetir.

—¿Hi ha continuïtat dels

Rovira Beleta?

—Mai no hi he influït. Ni la meva dona ha fet cine, ni les meves filles. El meu fill ha estudiat Biologia, però la Biologia no deixa guanyar-se gaire la vida, i finalment li ha sortit la vena i s'ha dedicat al cine. A la pròxima pel·lícula m'ajudarà en la direcció.

—¿És l'únic projecte?

—No, també estic fent una novel·la. Es titularà *Un amor sin límite*.

—¿Biogràfica?

—Sense voler fas biografia.

Un best-seller per plorar tot-hom. És una vocació de molts anys, la d'escriure. Aquesta novel·la només passa en tres dies amb molts *flashbacks*. M'agradaria que sortís a l'octubre.

—Un estiu atapeït, ¿doncs?

—Tinc tot el calendari programat. I a la tardor, pel·lícula i llibre. Com un rodatge, tot pensat, amb el guió, que no calgui pensar res.

Andreu Sotorra.